

ABONAMENTUL:

pe an . . . . . 160 Lei

pe trei luni . . . . . 400 Lei

pe luna . . . . . 400 Lei

Exemplarul 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA

și

ADMINISTRAȚIA

ARAD

Strada IV. Alexandri No. 6

La sate!

problemă care nici o delă unire încoace n'a practic deslegată. Dacă și sunt oameni cari prepați de viața satelor s'au să-și verse toată vlagă intelectuală în studiul rurale, fapta lor a răsimplamente un studiu a se găsi omul care să solve și practic problema se pune zilnic: ce se amplă cu satele? Politismul, e de netăgăduit, trams și în căminurile și băntue cu a deas forță destructivă cu și la orașe, între intelectuali. Să facem analiza noastre orășenești? ce?? Am ajunge la conzei prea desgustătoare. se azi nu mai produc ic. Dacă somajul și nural falimentelor crește în porțiegeometrică, nu mai o destul de precisă ură care să releveze inuns creșterea în și mai i proporții a inactivităite a indivizilor urbani. tione o perfectă izolare illoresc tendințe ascunpe cari, ar fi timpul, măe să le bănuim. Nu este simptom văratic, ci unul anent. Nu este un simpocalnic, ci general, care ce să concludem că e sunt în o vertigidecadență, aproape somajul general, de fa-

atunci încotro să ne inam? La orașe, vedem, poate realiza nimic ceace o conștiință săsă ar putea dicta; deci, se va putea aduce mul de folos întregi și? Involuntar, și cu prințătoare promtituodată cu întrebarea vine ousul: la sate! Teren vast, mai sănătos și fecund nu vom putea și nu vom putea rea- un mai mare bine de- entându-ne spre sate. entul țărănimei, veșnic ent, treaz, cu o soco- de multe ori mai ma- ca a celui urban trebuie entat mereu, menținând t-uri strănse între ora- sate. mai ales acum orașele își perd din ea lor de supremație ra satelor: când în Spa- erbe anarhia, Germa- e sbuciumă sub pri- ovituri ale ghiarelor și în întreaga parte

cultă a globului se resimt oscilațiuni adânci și un murmur ce intimidează. Colaborând la rapida decadentă și mizerabila situație economică și, tocmai fiindcă orașele sunt cele dintâi cari au căzut victimă tuturor tentațiunilor diverselor noi concepții de așezare socială, națiunea română va trebui să-și caute un reazăm viguros la sate. În loc ca societățile românești urbane să se răstrângă între barierele orașelor, ar face mai bine de ar descinde la sate, unde în cadrul unui cât de mic program să contribuie la ridicarea conștiinței elementului rural, căruia să i se dea o directivă și să i se întărească credința în acest pământ, ai cărui robi statornici vrem să fim.

Nu am spus lucru nou, dar am vrea să-l vedem mereu nou!

Pân' la toamnă vom avea încă multe prilejuri de a judeca cu chibzuință asupra problemei.

Petronius.

Regele în mijlocul bărbaților politici.

— Crâmpene politice dela nunta princiară. — Comentariile presei. — D. Iorga mâhnit și îngrijorat. . . —

Ziarul „Dimineața“ făcând o largă dare de seamă asupra festivităților de Sâmbătă, scrie:

La ora 11 și un sfert Regele Carol a intrat în salonul în care se găseau foștii președinți de conliu, șefii de partide, corpul diplomatic străin și generalii. Cel dintâi cu care Regele s'au întreținut a fost d. Iuliu Maniu. Convorbirea a durat timp foarte îndelungat și a fost foarte animată și cordială.

După aceia Regele a vorbit timp de zece minute cu d. I. G. Duca. Al treilea cu care a vorbit a fost d. Alexandru Vaida-Voevod. Convorbirea a fost deasemenea foarte cordială și Regele s'a despărțit zâmbind de d. Vaida.

După aceea Regele s'a întreținut cu d. Ștefan Cicio Pop, fostul președinte al Camerei național-țărăniste, după aceia cu d. Octavian Goga, care reprezintă partidul poporului la aceste solemnități și cu d. George Bră-

tianu, cu care convorbirea a fost foarte scurtă.

Apoi Regele s'a întreținut timp mai îndelungat cu d. Ion Mihalache, iar după aceia a vorbit câteva minute cu d. Dem. Dobrescu, primarul Capitalei.

Ziarul „Vestul“ și „Curentul“ ocupându-se de cordiala apropiere a Regelui de d. I. Maniu și de audiența ce a urmat în zilele de după nunta domniței Ileana, scrie:

(Vestul:)

„Cu prilejul solemnităților de Duminică s'au petrecut unele lucruri semnificative de natură a îngrijora pe guvernamentali.

M. Sa Regele a reținut o serie de fruntași politici cu care se va întreține asupra situației politice.

Luni după masă M. Sa Regele s'a întreținut lung timp cu dl Iuliu Maniu, cu care

a avut o convorbire cordială.

Deasemenea Suveranul a mai primit în audiență pe dnii dr. Al. Vaida-Voevod, Ion Mihalache și Șt. Cicio-Pop.

Dl Iuliu Maniu, care declarase, că se va înapoia Duminică seara la Bădăcini, a rămas la Sinaia, reținut fiind în vederea unei noi audiențe, cu caracter politic și care îngrijorează foarte mult pe actualii guvernamentali.

Ni-se comunică deasemenea, că în cursul săptămânii vor avea loc o serie de audiențe — preludiul schimbării de guvern.

Precum se vede, situația guvernului e mult în funcție de aceste audiențe, câtă vreme prinsoși atitudinea sa, guvernul le-a provocat, și urmează ca el să tragă consecințele“.

(Curentul:)

„Cu ocazia serbărilor căsătoriei principesei Ileana Regele s'a întreținut cu fruntașii vieții noastre politice, asupra situațiunii din țară și în special din străinătate.

S'a remarcat cu această ocazie atențiunea specială de care s'au bucurat d-nii Iuliu Maniu, Vaida, Mihalache, Duca și Goga din partea Suveranului.

Cu d. Maniu în special Suveranul a discutat îndelung asupra problemelor importante la ordinea zilei.

Deasemenea d. Duca a avut importante convorbiri cu d-nii Iuliu Maniu, Mihalache și Vaida.

S'au remarcat și comentat mult în cercurile politice, convorbirile pline de cordialitate dintre d-nii Maniu și Octavian Goga. Din cele ce au putut transpira, reese că în toamnă vom avea importante evenimente politice“.

Svonuri despre retragerea d-lui Titulescu

Presa din capitală crede a ști că d. Titulescu se va retrage nu numai din diplomație ci și din viața politică, stabilindu-se definitiv în străinătate.

„Patria“ din Cluj adaugă: În cercurile politice se vorbește chiar și despre apropiata demisie a d-lui Titulescu din postul ce-l ocupă la Londa. D-l Titulescu părăsește scărbit diplomația fiind învinuit de guvern că ar fi putut opri campania ce s'a deslăntuit împotriva țării, dar n'a făcut-o.

Omul de acțiune.

„Schimbarea domnilor e bucuria proștilor“ spune un prea popular proverb al Rumânului. Și de dragul proverbului trebuie să afirmăm că prin o nebănuită indiscreție am aflat că societății noastre prea i se potrivește proverbul „Rumânului“. Nu se scapă nici un prilej ca tabera celor vizati în proverb să nu se entusiasmeze de vre-o schimbare. De pildă aci e cazul înlocuirii consiliului municipal cu o comisie interimară. În fruntea comisiei interimare a fost pus un medic. N'avem nimic de obiecționat contra distinsului doctor Radu care se bucură de multă simpatie în cercurile noastre și i s'a dus faima de bun medic, precum nu avem nimic de zis nici în contra compunerii acestei comisii.

Ceeace ne lasă nedumeriți este numai că, de ce a fost nevoie de înlocuirea consiliului municipal, atunci, când constatările vreunui inspector administrativ asupra existenței unor motive de dizolvare — căci altfel nici n'ar fi acceptabilă o dizolvare — sunt în flagrantă contradicție cu situația specială dela Arad și deasemenea și cu realizările fostului primar Dr. Cornel Luțai și ale organelor sale de colaborare. Incontestabil că dela instalarea D-lui

Dr. Luțai orașul Arad a îmbrăcat o haină nouă, politicianismul a fost exclus de sub turnul primăriei și, ori unde, a început o vie și apreciazabilă activitate încadrată în marginele legilor și călăuzită de interesele locale.

De ce atunci dizolvarea? Și de ce bucuria prostimei??

Neîndoios că în fața realizărilor de doi ani, dizolvarea venită acum e ilegală, ceace nu numai noi o afirmăm ci și ceice s'au bucurat, indiferent de convingerile lor politice, de progresul mare al orașului.

Oricare român cu sentimente patriotice își reamintește că alegerea consiliului disolvat s'a făcut cooperând toate forțele românești din Arad. Acest caz special, singur, trebuia să aibă un efect convingător pentru oricare guvern. D. Argetoianu și agenții săi din Arad au vroit altfel. Fie și așa! Politicianismul dărâmă totul și pune stavilă și celor mai curate intențiuni.

Am vrea numai să știm, cum se va face noua alegere și dacă vor mai conlucra, în astfel de împrejurări, toate energiile românești.

Desigur că nu noi ne vom pune de-a curmezișul acestei colaborări dar noi vom fi cari vom protesta întotdeauna contra introdu-

cerii politicianismului în treburile orașului.

După ce cunoaștem activitatea concretă bazată pe reale și practice înfăptuiri ale D-lui Dr. Cornel Luțai, cei dintâi am fi cari ne-am bucura că în butul spiritului politicianist, în edificiul primăriei se continuă totuși opera începută de fostul primar și ajutoarele sale, nume prea bine cunoscute în Arad, ca D. Dr. Raicu Aurel, Dr. Velcov, Dr. Borneas, Dr. Velici și a membrilor selecți din consiliu.

Vedea-vom oare—asta e problema zilei — acelaș rezultat în activitatea noului președinte al comisiei interimare, a cărui profesiune prin felul ei este prea izolată de viața publică, oricât zel și entusiasm tinăresc să acumuleze oricare membru al comisiei, căci inițiatorul și omul de acțiune va trebui să fie în totdeauna cel din frunte.

Aceasta e ceace momentan ne îngrijorează și — fără reticență — ne și dezolează!

Igrec.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Duminică la 2 Aug. sosește acasă, din străinătate, d. Dr. Iustin Marsieiu.

Campania de defaimare contra chestorului Dr. Moga.

— Un denunț ticălos al anonimilor pretendenți
la postul de chestor de poliție. —

Nimic nu caracterizează mai bine actualul regim ca denunțurile unor bande organizate în toate centrele noastre din Ardeal, compuse din toți naufragiații și compromișii vieții publice. Apași ordinari descălecați din toate unghiurile țării ne-au împădăchiat această frumoasă provincie și vor să și impună cu o pretinsă autoritate nesăbuitele lor dorințe care culminează în denunțuri ticăloase contra elementului cinstit. Ceace nu ne surprinde deloc este că denunțurile sunt anonime. Prin urmare nici doza minimă de curaj nu o au aceste haimanele recrutate din toate mahalalele capitalei. Dealțul, știm cine s'ascunde în dosul denunțului, dar vrem, ca cetitorii nostri să-i descopere și să-i cunoască. — Când oare, ne vom organiza în așa chip ca să ne putem cu desevărire scapa de toți acești găinari, aventurieri șarlatani cari ne-au invadat ca lăcustele. Ne este cu neputință a ne înfrâna pornirea împotriva lichelelismului, știind că până societatea nu va reacționa, mereu vom da de el, fie la drumul mare fie la crucișătoare de străzi. Localnicii au o mare datorie: să elimine din mijlocul lor pe toți cari i ar putea compromite. Nici o strângere de mână, nici un salut lichelelor!

Societatea românească bună va trebui să păsească, hotărât, pe față și — aici da, — să intre în — „ritmul nou” cu tendințe de curățire!

Numai în zilele trecute s'a întâmplat că a sosit la Arad un inspector general administrativ din Ministerul de interne, în servietă cu un denunț anonim contra chestorului Dr. Moga Romul.

Se scrie în denunț că d. chestor Moga a vândut fără autorizația Ministerului cei doi cai și trăsura poliției. E știut că trăsura și caii au fost dați poliției de birjarii arădani pentru a fi scutiți de serviciul permanent, făceau pe timpul chestorului Filoti. Apoi că s'ar fi făcut furnituri pentru cancelarie peste alocația bugetară de 12 mii lei anual! Că poliția încasează taxe ilegale dela particulari, hotelieri, cafegii et. Că mașina chestorului „Mercedes” a fost vîndută și banii nevărsați la stat. Că agentul suspendat Mona a ridicat salariu timp de un an fără a face serviciu. Că din salariile personalului chestorului s'a reținut 10-40 Lei pentru cheltuelile celui plecat la București după salariul personalului. Că chestorul are mașină proprie, că corpurile delictive și lucrurile găsite s'au vîndut ilegal și că, în sfârșit Chestorul Dr. Moga are datorii!

Care e adevărul?

Inspectorul Bărzescu, făcând legălele investigații a constatat tocmai o stare potrivnică celei denunțate. Caii și trăsura poliției,

s'au vîndut prin licitație publică și cu autorizarea prealabilă a ministerului de interne. Taxe ilegale s'au încasat numai sub chestorul Filoti și încasarea lor a încetat odata cu venirea d-lui Moga la chestură.

Automobilul „Mercedes” și azi, în lipsă de fonduri stă inutilizabil în șopronul chesturii. Agentul Mona a ridicat salariu pe bază de state aprobate de Minister și în conformitate cu statutul funcționarilor publici. Corpurile delictive nu s'au vîndut ci au fost predate parchetului iar cât privește obiectele găsite, tocmai inspectorul și-a exprimat satisfacția de felul cum sunt administrate, deschizându-se în toată regula registre ce n'au existat sub ceilalți chestori.

Chestorul e vinovat fiindcă are datorii!

Ceace a aflat inspectorul este că chestorul Dr. Moga are datorii, singurul punct incriminant al denunțatorilor. Ce bine că d. Moga are datorii, ceace azi face cinste, și nu depuneri și casă pe bulevard. Că de ar avea, asta i-ar fi fost vina! Dar așa, e vinovat pentru că nu-i ajunge cei 9000 Lei leafă lunară. Dacă Ministerul va delătura totuși pe d. Moga din chestură, funcționarii publici să ia seama și să nu mai cumpere pe credit, să nu se mai imprumute dela bănci și să nu mai mănânce!

Alte detalii.

Dar d. Chestor Moga mai are și o mașină, cea cunoscută publicului arădan. De ce are d. Moga mașină? Cu asta nu se prea împacă denunțatorii. Păi, iață de ce are: fiindcă serviciul o reclamă și fiindcă, pe cât îl cunoaștem pe d. Moga, Dsa n'a mai voit să continue cu sistemul balcanic de a se „imprumuta” dela particulari cu amenințări; D. Moga mai are nevoie de automobilul său și pentru că, ministerul n'a mai dat, ca celui alt chestor, 60-70 mii lei anual pentru acest scop și a șters aceste alocații.

O „vină” ciudată!

Și e vinovat chestorul Moga pentru că din salariul personalului s'a reținut suma de 10-40 Lei (după grade) pentru acoperirea cheltuelilor funcționarului plecat la București pentru solicitarea aprobării statelor de leafă ale funcționarilor. Ciudată vină! Atunci când pretutindeni se uzitează ca funcționarii să supoarte aceste cheltueli pentru a nu fi nevoiți să aștepte cu lunile după salarii, denunțanții totuși mai vin și cu asemenea acuzații

Chestorul să rechiziționeze hârtie și cerneală, de i trebuie?!

Încă un capăt de acuzare! Fenomenal și ne mai pomenit!! Că chestura a întrecut alocația bugetară de 12000 Lei (citiți 12 mii lei cât s'a prevăzut anual pentru aprovizionarea chesturii, (peste 20 birouri) siguranței și a celor două poliții de frontieră (Curtici, Pecica) cu rechizite de Birou, — hârtie, cerneală etc. Mai lăsați-o dracului, cu asemenea denunțuri, domnilor, cari vreți să fiți chestori de poliție, că nu, zău, nu prinde deloc. Adecă s'ar vrea ca chestorul să „confiște” hârtii și cerneală! E bună, zău, dar nu mai merge în România mare și nu în timp de pace, iar noi arădani, avem boala de a nu ne fi dedat cu astfel de „achiziționări” „contiscări” „rechiziționări”, — sunt prea, prea autoritare și nu miroase de fel a occidentalism. Aiurea, — se poate!

Cine e chestorul Dr Moga.

D. Dr Moga nu este de proveniență politică ci recrutat dintre elementele destoinice și pregătite pentru ridicarea prestigiului autorității. Guvernul anterior numind pe dr. Moga de chestor a avut în vedere numai interesele serviciului public. D. Dr Moga este doctor în drept la facultatea din Cluj, avocat, tinăr distins, cu aptitudini cari îl predestinează carierii sale. Decorat al academiei franceze pentru un apreciazabil serviciu făcut Franței pe timpul campaniei. În cei doi ani și jumătate, din 1928 de când e chestorul poliției din Arad, în acest oraș nu s'a mai pomenit de dezordine, iar răufăcătorii repede și-au găsit locul în celulele chesturii. Deasemenea au încetat și banditismele dela târguri grație vigilenței sale și a personalului său select.

Dacă denunțul ar fi cuprins capete de acuze, adevărate, n'am fi avut nimic de zis, dar așa, ne-a fost o datorie să ne spunem cuvântul hotărât și fără cruțare și credem că românii din Arad ne vor da dreptate iar guvernul nu se va lăsa sedus de câțiva anonimi interesați cari vor să se fripturisească!

Red.

Dr. Ion A. Drincu s'a deschis biroul advocațional în Arad, Bulv. Carol 71. (vis-a-vis de Casa Cercuală.

Băile „Diana” deschise

în permanență. — PREȚURI REDUSE. — Serviciul punctual.

Săptămâna

CALENDARUL ORT.

Cuna August 31 zile.

3 — Luni

4 — Marț

5 — Mercuri

6 — Joi. — Schimbarea la față.

7 — Vineri

8 — Sâmbătă

9 — Duminică. Dum. X. după Rusalii. Glas 1. voscr. 10 Evang. Matei XVII., 14—23.

Ziua a descrescut cu o oră.

Aflăm la incheierea ziarului că audiența de Marți acordată de Rege d-lui Maniu a durat dela orele 3 și jum. p. m. până la orele 7 seara, deci 3 ore și jumătate. Faptul e viu comentat în cercurile politice și îndeosebi în defavoarea actualului guvern.

○ Care preot sau învățător ar colabora permanent la ziarul nostru umplând „Coloana bunului creștin”.

În cursul verii va avea loc la Bădăcini sau într'o localitate climaterică din Transilvania o consfătuire a fruntașilor național-țărăniști din toate părțile țării.

La această consfătuire vor participa și dnii Maniu și Mihalache.

Acestei consfătuiri — scrie „Lupta” i se atribuie o mare importanță politică, deoarece obiectul ei este acela de a examina programul partidului național-țărănesc pe baza experiențelor dobândite în cursul guvernărilor precedente și stabilirea modificărilor pe cari congresul partidului va fi chemat să le aducă acestui program.

Din Alexandria se anunță că celebrul arheolog englez Howard Carter, — care a descoperit iu colaborare cu lordul Karnavon momântul lui Tutankhamon, — areușit să găsească mormântul lui Alexandru cel Mare. Arheologul englez se ocupă cu aceste cercetări din Octombrie anul trecut.

Mormântul lui Alexandru se află în apropiere de coloana lui Pompei în Alexandria. Howard Carter e încredințat că acest mormânt n'a fost niciodată deschis și s'au păstrat neatrinse toate comorile dintr'însul.

Printr'un ordin al ședinței consiliului de ministere s'au suspendat până la nouă pozițiuni orice fel de audiențe ministrii, secretari generali și rectori de servicii din toate departamentele.

Nu va fi admis accesul în ministere nici pentru parlamentari. La unele din departamente dat ordin ca imediat după terminarea orelor de serviciu, birourile să fie controlate, spre a se constata dacă n'a mai rămas cineva înăuntru.

În unele cercuri se afirmă că această măsură ar fi fost luată în urma constatării dispariției unor importante acte.

Consiliul de administrație al Federației generale a asociațiilor profesionale de ștați publice a ținut-o ședință.

S'au citit numeroase scrisori primite dela slujbași din diferite părți ale țării, prin care se constată situația însuportabilă, în care se găsesc în urma aplicării reducerii de salarii.

Consiliul a hotărât în unanimitate să intervină pe lângă guvern ca imediat să fie ridicată taxa de sacrificiu. Guvernul a mai rugat să dispună amânarea plății oficiu, până la 1 Ianuarie, a tuturor ratelor care sunt a se plăti de slujbași către diferitele instituții de credite.

D. profesor N. Iorgulescu ministrul instrucțiunii, intenționează să revizuiască toate numirile directori și directoare din învățământul primar urban și rural. Pe viitor numirea acestora va face cu totul pe alte baze, cât până acum, întrucât d. ministru înțelege să lase să se primească latitudinea de conducere singure.

În consecință, d. profesor a dispus următoarele:

Fiecare școală primară, urbană sau rurală, va designa, prin regulamentul de funcționare, o listă de trei membri ai corpului didactic respectiv care ministerul, pe temeiul decretului regal (până la aprobarea de către Corpurile legiuuitoare) va numi pe director.

La alegerea pentru designarea celor trei membri vor participa atât învățătorii în funcție, cât și învățătorii pensionari care au făcut serviciul lor la școală respectivă.

FEMEI

Nici o teamă sau grijă

la deranjări și intreruperi, precum și opriri ale regulei lunare. Adresați-vă imediat mic cu încredere.

AJUTOR

prin remediul meu special, experimentat și cu eficacitate imediată, chiar în cazuri când toate celelalte mijloace întrebuintate n'au dat nici un rezultat. Ajută adesea chiar numai după câteva ore, ceace mi-au confirmat fericite, multe femei recunoscătoare.

Prețul 480 lei. — și foarte concentrat 680 lei — Expediție în mod discret prin ramburs, scutit de vamă fără alte speze în interval de 3 zile. Întrebuintarea lesnioloasă și fără intreruperea ocupației zilnice. Garantat nevătămător! Comandați imediat și scriți de cât timp suferiți. Rog dați clar adresa Dv.

E. H. Müller, Teplitz-Schönau/36
Schlangenbadstr. 36
Cechoslovakia

Nunta Domniței Ileana și a Archiducelui Anton de Habsburg la Sinaia

Sâmbătă la 25 cor. au început festivitățile căsătoriei A. S. R. Principesei Ileana, fiica cea mai mică a Regelui Ferdinand I. și arhiducele Anton de Habsburg. Au venit la acest prinz ospați Regina Maria a Serbiei și exregina Greciei surori ale domniței Ileana, marelui mirelui, membri corpului diplomatic, foști primminiștri țării, miniștri, doamnele de onoare, personaje simandicoase din străinătate. Au participat de asemenea și Iuliu Maniu care a fost special invitat prin o scrisoare scrisă de Rege și înmănată la Bădăcini de un curier regal, apoi dnii Al. Vaida, Mihalache și Șt. Cicio Pop. — Programul zilei de Sâmbătă s'a redus la prezentarea tarurilor și felicitărilor. Regina Maria a dat în onoarea rudelor prinzare ale mirelui un prânz care a avut un caracter intim. Seara la 8⁰⁰ s'a servit o cină la care au participat și membri afară de familia regală, ca d. Iorga, M. Sadoveanu, d. Maniu, doamnele de onoare, membri Curții regale, membri guvernului, d. Gen. Presan, d. Volansky prim-preș. Curții de Casație etc. La orele 10 a avut loc o mare recepție, la care au participat 300 persoane pentru predarea felicitărilor. Sala și parcul castelului Peșor a fost feeric iluminat. Domnița era în frac și cu decorații, doamnele în mătăsuri grele și cu strălucitoare bijuterii. După recepție oaspeții au trecut în sala de dans.

În altă zi, Duminică la ora 10 a. m. s'a celebrat în castelul Peșor căsătoria civilă cu asistența d-lui ministru de justiție Hamangiu iar la 11 în castelul Peș cu nunta religioasă cu asistența arhiepiscopului catolic Cisar. La ambele ceremonii au participat afară de membri familiei, toți invitații.

După terminarea ceremoniei religioase căsătorii însoțiți de familia regală și oaspeții au mers la mormintele eroilor unde Dom-

nița Elena și-au depus buchetul ei de mireasă. Reintorși în uralele desfășurate ale țărânilor veniți din munți și din toate părțile în străile de sărbătoare au urmat prânzul domnesc la care a luat parte toți invitații. La acest prânz a luat cuvânt și Regele Carol. Seara tinării căsătorii și-au luat rămas bun și au plecat luând drumul spre Bran și Predeal și apoi după un scurt popas s'a continuat drumul în străinătate. Punctul final al călătoriei va fi Londra, unde tinării căsătorii vor lua în primire avionul ce li-a fost dăruit ca dar de nuntă de Regele Carol. Nu trebuie să mai subliniem că Domnița noastră a primit o mulțime de daruri, din cele mai scumpe și mai frumoase, dela guvern, județe, orașe, instituții, rude etc. etc. pe cari să le înșirăm după valoarea lor și să le descriem în amănunte, nu mai e loc.

Amănunte dela căsătoria civilă și religioasă.

Începe ceremonia căsătoriei civile. Nu asistă la ea decât martorii celor doi logodnici regali, împreună cu Suveranele și cu Principii găzduși în apartamentele Curții.

Întrebările rituale sunt rostite de d. ministru Hamangiu în limba noastră:

— „Alteță Imperială, — de bună voie și nesilit de nimeni luați în căsătorie pe Alteța Sa Regală Principesa Ileana a României? — „Da“. — răspunde tot în românește Arhiducele Anton de Habsburg.

D. ministru Hamangiu își îndreaptă acum întrebarea către Domnița Ileana: — „Alteță Regală, de bună voie și nesilit de nimeni luați în căsătorie pe Alteța Sa Imperială Arhiducele Anton de Habsburg? — „Da“, răspunde Domnița. Aceste întrebări au fost pusă apoi și în limba franceză.

— „Sire“, — se adresa acum magistratul executiv, — „rog pe Majestatea Voastră să binevoiască a ne răspunde dacă consimte la căsătoria Alteței Regale Principesei Ileana a României cu Alteța Sa Imperială Arhiducele Anton de Austria? — „Da“. — „Domnii martori sunt rugați să binevoiască a ne declara că soții nu sunt rude între Domniile Lor în gradele oprite de lege“. — continuă ofițerul stării civile, privind spre martori.

Întrebarea este repetată și în limba franceză. — „Nu“, — răspund martorii — M. Sa Regele și Principele Friedrich de Hohenzollern pentru Domnița. — Arhiducele Franz-Joseph și Principele de Leningen pentru Mire.

Căsătoria civilă s'a desăvârșit. D. ministru Hamangiu rostește legământul civil prin care mirii sunt declarați căsătoriți.

La căsătoria religioasă Arhiepiscopul Cisar și-a pus pe frunte înalta mitră episcopală, și rostește benedictiunea rituală în limba latină: „Alteță Imperială“, — întreabă el pe Arhiduce, — îți iei legământul de fa urma cu dragoste și cu credință până la moarte pe Alteța Sa Regală Principesa Ileana a României, după poruncile Sfintei noastre Biserice catolice? — Da, monseniore.

— „Alteță Regală, — se întoarce Arhiepiscopul spre Domnița, — îți iei legământul de a urma cu dragoste și cu credință până la moarte pe Alteța Sa Imperială Arhiducele Anton de Habsburg, după Sfintele porunci ale Bisericii? — „Da, monseniore“, răspunde Domnița, după ce a făcut o reverență de închinare spre Regele Carol Arhiepiscopul pune în degetul mirelui inelul nupțial, înmânându-i-l pe cel merit să fie pus în degetul miresei. Mirii rostesc pe rând formulele prin cari își jură dragostea, credința și onoare până la moarte.

Dece a plecat Principesa Elena la Londra

— Un important interviu al principelui Hohenlohe Lagenburg. —

— Principele de Hohenlohe Lagenburg a acordat agenției Reuter un interviu, care a fost reprodus de toate ziarele din țară, în legătură cu plecarea Marelui Elena la Londra.

Principele a subliniat că Regele României și M. Sa Elena sunt în totul nemulțumiți când văd publicându-se pe seama lor tot felul de istorii fantastice. Ei au divorțat, așa cum divorțează mii de alte perechi. Au însă un fiu și de aceea este firesc să se vadă în când în când. Astfel se vor vedea din nou la toamnă, cu prilejul înapoierii M. Sale Elena în România, când vor discuta un plan de educație pentru Voievodul Mihai.

Și pentru M. Sa Regele Carol, și pentru M. Sa Elena este tot atât de stingerie să se întâlnească, ca pentru orice alte perechi divorțate, căci nu este și nu a fost niciodată vorba despre o reconciliere sau despre o anulare a divorțului.

Principele de Hohenlohe a declarat că Voievodul Mihai a locuit la București cu măsă Sa, până în momentul când M. Sa a părăsit România și va locui din nou cu Ea la înapoierea M. Sale Elena din străinătate. Voievodul Mihai va vizita însă în fiecare zi bine înțeles pe M. Sa. Regele.

Toate aceste lucruri sunt însă denaturate și complicate de acei cari au interesul să lucreze im-

potriva țării.

Prințul Hohenlohe a vorbit apoi despre felul de viață al M. S. Regelui, declarând că Suveranul lucrează din zori până în noapte și că, consacându-și toată vremea intereselor țării, ducă o viață plină de cumpăt. Nu doarește să devină dictator sau monarh absolut. Singura Sa dorință este să readucă prosperitatea în țară. România fiind o țară agricolă în primul rând, este într-o situație mai puțin critică decât cele mai multe alte țări din Europa, cu atât mai mult cu cât anul acesta are o recoltă excepțional de îmbelșugată, — a încheiat Principele de Hohenlohe.

Instalarea noiei comisii interimare la Arad.

În ziua de 25 Iulie, a fost instalată noua comisie Interimară a municipiului, compusă din d-nii: dr. Cornel Radu, președinte; dr. Ionn Ursu, vicepreședinte; Brutus Păcuraru, dr. Faur, baron Andrei, dr. Adler, dr. Emil Velici, d. Silviu Mollodovan și N. Popescu-Păușești, membri. Ședința instalării a fost prezidată de d. Iuliu Peter, director ministerial. D-sa a deschis ședința, făcând să se citească actul de dizolvare, aprobat de ministru în ziua de 14 Iulie a. c. După aceasta, noii consilieri au depus jurământul.

În urmă, d. Iulian Peter, a rostit o cuvântare arătând că dizolvarea e o consecință a reformei administrative.

În urmă d. dr. Gh. Șerban prefectul județului, felicită noua comisie interimară, și a mulțumit d-lui Iuliu Peter, pentru cinstea făcută, prezidând această ședință.

D. dr. Cornel Radu, președintele noiei comisii interimare, luând cuvântul și-a schițat viitorul program de activitate, din care mai importante sunt:

Introducerea unui serviciu edilitar cât mai urban în suburbii;

îmbunătățirea apei de băut; canalizarea Mureșului mort; asistența medicală pentru cei fără mijloace; reglementarea controlului sanitar, în școlile primare; înzestrarea așezămintelor sanitare cu toate materialele de cari au nevoie și o activitate culturală, demnă de un oraș cu trecutul Aradului, căutând ca actualul palat cultural să devină un focar cultural, cum din nenorocire nu s'a dovedit a fi încă.

Ca încheiere a ședinței d. dr. Aurel Raicu, fost ajutor de primar, a făcut o declarație cuminte și anume: *actul dizolvării, socotit ca un act ilegal nu poate fi discutat în cadrul unei ședințe solemne ca cea de față. Totuși față de frumoasele cuvinte aduse activității fostului consiliu, d-sa mulțumește vorbitorilor, urându-le să reușească a-și duce la bun sfârșit programul schițat.* În urmă d. Iulian Peter declarând ședința închisă, noua comisie interimară a trecut la luarea în primire a diferitelor servicii, începându cu acela al casieriei.

Comentarii în numărul viitor.

Rezultatul conferinței dela Londra.

— America e nesatisfăcută. —
— Germania sperează. —

Sâmbătă, la 25 Iulie, s'a ncheiat la Londra conferința celor 7 tate financiare, care avuse scopul să găsească mijlocul propriu de a îmbunătăți situația financiară a Germaniei. Așa încheiată conferința, ziarele americane și germane au și început să comenteze rezultatul ei. Se observă o generală desamăgire în întreaga presă americană. Toate ziarele remarcă că e adevărat că s'a produs o apropiere a Franței și Germaniei, dar chestiunea fundamentală, ajutorarea efectivă a Germaniei, fost sistematic omisă. Ziarul conservator „Morning Post“ scrie că opinia publică americană care a inițiat mișcarea, nu poate fi satisfăcută de cece s'a făcut la Londra.

Ziarele germane păstrează o oarecare rezervă față de rezultat. Astfel majoritatea ziarelor subliniază necesitatea unui nou împrumut. „Vossische Zeitung“ consideră că în acest scop e nevoie să se ajungă neîntârziat la o înțelegere cu Franța. „Berliner Tageblatt“ subliniază că hotărârile luate la Londra, înseamnă numai o soluție provizorie și că o soluție definitivă urmează să fie decisă deabia deacum înainte.

„Berliner Boersenzeitung“, ziar naționalist, examinând rezultatul conferinței din Londra, ajunge la concluzia că nu i-a mai rămas Germaniei decât să încerce să se salveze singură, și că în acest

scop va fi nevoie de măsuri radicale chiar decât acelea recent luate de guvernul Bruening.

„Vorwaerts“ oficiosul socialist, scrie că esențialul este să se mențină situația actuală până când se va putea ajunge la măsuri de ordin internațional pe o scară mai întinsă.

Comisiunea însărcinată de conferința cu aplicarea practică a hotărârilor luate la conferința din Londra de cele șapte puteri, în vederea ușurării situației din Germania, și-a început imediat lucrările.

Comitetul de experți financiari ai Belgiei, Franței, Germaniei, Angliei, Italiei și Japoniei, care studiază măsurile necesare pentru punerea în aplicare a planului Hoover, s'a întrunit la trezoreria britanică, sub președinția d-lui Leith Ross.

Ce s'a făcut la Londra

Conferința dela Londra s'a încheiat fără să se ajungă la acordul necesar pentru o acțiune europeană de cooperare economică. Comunicatul oficial anunță următoarele hotărâri luate:

1) Prelungirea pe trei luni a creditului de 100 milioane dolari acordat Germaniei de băncile de emisie ale Angliei, Franței și Statelor Unite și de Banca Reglementelor Internaționale, credit a cărui scadență e la 10 August.

Continuarea în pagina 10-a.

EXTERNE

Cancelarul german Brüning tratând la Londra posibilitățile de sanare a vieții economice a Germaniei, a primit o telegramă de la naționalistii germani Hitler, Hugenberg și contele Goltz președintele asociațiilor patriotice, contele Kalckreth președintele Landbundului și conducătorii căștilor de fer Seldte și Duestenberg să se opună condițiilor Franței. Telegrama pare să nu fi avut nici un rost intrucât Brüning și Curtius s'au întors la Berlin cu un prea neînsemnat rezultat.

Crahul băncilor dela Viena și Berlin a avut o gravă repercusiune și asupra celor dela Budapesta. După datele ziarului „Lidove Noving“ din Brno, publicate într'un articol primit dela Viena, dela fostul director ai Băncii Austro-ungară secțiunea din Bpesta, băncile ungare în total 455 din provincie, dispun de o proprietate generală de 129 milioane penghei, inclusiv capitalul pe acțiuni și rezervele. Aceste bănci au împrumutat până acum 350 milioane penghei, adică de zece ori mai mult decât averea or. Băncile dispun de obligațiuni și polițe imobiliare, nerambursabile. 60 la sută din credite, în suma de 753 milioane penghei sunt credite agricole date cu asigurări ipotecare. Fiecare jugăr de pământ agricol este împovărat, în mediu cu 260 penghei, în timp ce valoarea jugărului abea este mai mare de 100 penghei. Astfel e de înțeles că provincia și-a pierdut averile și toate depunerile și conturile curente. Consecința ruinei băncilor provinciale

a atras și ruina celor 51 bănci budapestane cu cele 3 miliarde și jum. penghei avere de care au dispus acestea bănci. Deasemenea depozitul de polițe de cca 1132 mil. se sprijină pe crenațe dubioase sau insolvabile. Aproape 2 miliarde sunt investite în întreprinderi industriale cari stagnează. Acțiunile întreprinderilor, pentru a nu se prăbuși, trebuia să fie cumpărate de însăși băncile cari finanțau întreprinderile. Ungaria pentru a acoperi criza a bătut bani fără nici o valoare, din nichel și bronz, numai spre a putea obține un împrumut de 8 milioane lire sterline la Banca internațională.

Destăinurile publicate de ziarul din Brno de sigur că procură indicii concrete că Ungaria se găsește la marginea unei prăpăstii economice.

Ultimele știri din ungaria și declarațiile lui Bethlen au confirmat de altfel această situație deplorabilă. Astfel guvernul ungar a venit cu o lege prin care se pedepsesc toți acei cari lansează știri compromițătoare asupra băncilor.

Bulgaria Deoarece se așteaptă o recoltă foarte bună, iar situația agricultorilor este precară, guvernul bulgar a hotărât să asigure agriculturii bulgare prețuri favorabile pentru recoltă. Statul va cumpăra dela agricultori o însemnată cantitate de cereale, parte cu bonuri de stat, parte cu numerar. Cu numerar vor fi plătite 70 la sută din valoarea cerealelor, iar restul cu bonuri. Operațiunile de cumpărare vor necesita 6—700 milioane leve din te-

zaurul statului.

In Spania, cum se vede, nici azi nu e liniște. La Sevilla, un grup numeros de manifestanți, precedat de sute de femei, a încercat să ia cu asalt cazarma gărzii civile. Femeile fuseră postate în primele rânduri pentru a împiedeca represiunea. Garda civilă a tras, după somațiile legale, rănind grav pe mulți dintre manifestanți.

Numărul manifestărilor făcute în ultimele zile trec de 400. Inchisorile sunt pline de greviștii arestați.

Orașul este ocupat de poliție. Avioanele patrulează deasupra orașului.

Față de gravitatea dezordinilor, s'a proclamat starea de asediu.

Greva din serviciul telefoanelor continuă. La Barcelona, toate liniile care leagă orașul cu restul Spaniei, au fost tăiate de greviști.

Un comunicat oficial anunță că la Madrid, Barcelona și Sevilla s'au operat numeroase arestări printre fruntașii sindicalisti-anarhiști.

În Parlament, s'a discutat chestiunea menținerii ordinii. D-l Alcalá Zamora, șeful guvernului, a declarat că guvernul a fost nevoit să ia măsuri extrem de energice și îndată după ce vor fi potolite dezordinele va da seamă Parlamentului de măsurile ordonate.

— Greviștii au zilnic ciocnii cu poliția în mai multe părți ale orașului. Zeci cadavre sunt transportate la morga.

Germaniei. Care va fi atitudinea băncilor din Elveția, Olanda, Suedia, etc.?

Pentru evitarea unor astfel de dificultăți, se crede că instituttele financiare de prim rang din marile state creditoare, vor prelua o garanție solidară pentru băncile cari eventual s'ar opune.

Oricât de complicată ar fi însă situația, comitetul numit de Banca Reglementelor Internaționale va trebui să găsească o stavilă în contra retragerilor de credite străine, nu atât de dragul Germaniei, cât mai ales pentru a evita declararea unui moratoriu din partea guvernului Reichului.

Este, firește, greu de afirmat dacă la Londra, a triumfat punctul de vedere al Franței sau cel anglo-american. **Fapt cert este că pentru moment Germania nu capătă împrumutul de 500 milioane dolari (80 miliarde lei) de care are nevoie** ca să poată face față împrumuturilor atât de grele prin care trece trezoreria germană. (Ajunge să amintim că acoperirea metalică a scăzut în curs de două luni dela 45 la sută la 35,8 la sută). Este de asemenea sigur, că Franța va participa la acțiunea provizorie de ajutorare formulată la Londra. De altfel în această acțiune rolul mare îl vor avea Anglia și America. Și iată de ce: Din cele 4 miliarde de mărci (credite pe termen scurt) pe cari Germania le datorează străinătății, 55 la sută sunt datorate în Ame-

rica, 30 la sută în Anglia și numai 5 la sută în Franța (restul de 10 la sută se împarte asupra celorlalte state). De aici marele interes al Angliei și al Americii de a menține creditul și solvabilitatea Germaniei și în viitor.

S'ar putea pune întrebarea, de ce dar Anglia și America au reținut la împrumutul de 500 milioane mărci, așa cum era vorba la început ca să se acorde Germaniei și de ce n'au procedat așa cum au procedat când au adoptat propunerea Hoover, fără să aștepte adeziunea Franței?

La această întrebare s'ar putea răspunde prin constatarea că Franța are în Anglia depozite cari se urcă la cca. 250 miliarde lei. Iși poate închipui oricine, ce ar însemna dacă Franța ar denunța Angliei creditele, așa cum s'au denunțat Germaniei creditele ei. Intregul edificiu bancar ar începe să pârâie, fără să se poată preciza dacă finanța americană, oricât de puternică ar fi dânsa, ar fi în stare să salveze Anglia dela o catastrofă financiară.

Din cele de mai sus se vede că politica Germaniei trebuie să fie așa cum a formulat-o un mare ziar berlinez: totul cu Franța nimic fără Franța. Conferințele ce s'au succedat în ultimul timp au dus la o îndulcire a raporturilor franco-germane. Situația va fi cu totul alta, dacă discuțiile ce vor urma de acum înainte între Paris și Berlin vor duce la o înțelegere deplină franco-germană.

Anunțăm pe cititorii nostri că dela 15 Iulie a. c. ADMINISTRAȚIA și REDACȚIA ziarului nostru se găsește în STR. V. ALEXANDRI No. 6, parter. Orice corespondență ni se va trimite numai pe această adresă.

Anunț

Societatea Doamnelor Române din Arad, aduce la cunoștință celor interesați, că pentru anul școlar 1931—32 sunt vacante, în internatul său de lângă Școala Profesională de fete Gr. I-ii din str. Brătianu No. 9 Arad, 50 locuri pentru eleve. Cei cari doresc se vor adresa, din vreme, direcțiunii internatului, spre a-și rezerva locuri.

Ingrijire familiară, taxe convenabile.

Publicațiune delicitație.

Se aduce la cunoștință publică că cu data de 14 Aug. ora 9 dimineața 1931 se vinde la licitație publică vânatul de pe teritoriul asociației de pășunat din Conop, de 515 jug. pe timp de 3 ani cu începerea dela 14 Aug. 1931 până la 14 Aug. 1934 la casa comunală.

Conop la 26 Iulie 1931.

Asociația de pășunat
Conop.

Sfaturile lui Moș Chira

— Cine vara stă și doarme, iarna biet moare de-oame!..

— Pregătește sămânța de semănat și îngrașă-ți ogorul. Proptesteți pomii supra-roditori.

— Nu uita, că partidul național-tărănesc îți este mama dulce. Mama dulce și când bate ea iubește, mama rea, și când sărută, te urăște!

— Voi toți cei din Ilia și cei din Dobra, băgați bine în minte că la 6 August a. c. d. fost deputat General Alexandru Vlad va merge la voi și vă ține o cuvântare, — la Ilia la orele 11 înainte de masă iar la Dobra, la orele 3 după masă. Adunați-vă cât de mulți să-l ascultăm pe Taica Vlad.

Am vrea să știm!

De ce funcționarii primăriei se bucură de noua comisie interimară.??

— Când va veni guvernul profesorului Iorga cu o și mai nouă lege a bacalaureatului?

— De ce d. Iorga s'a supărat că M. S. l-a ascultat pe d. Maniu? Ci-că d'a-tunci nici nu mai dă prin capitală...

— De ce vrea să plece d. Iorga la toamnă, dela guvern?

— Către dascălime: Bădiță de ce te-ai dus Sus, în capitală, sus? Acum nu veniai în jos Cu piciorul Iorga 'n dos!

Codru.

Rezultatul conferinței dela Londra.

Continuarea din pagina III.

2) Instituțiile financiare private din diferitele țări să nu retragă de acuma înainte creditele pe termen scurt acordate până acuma Germaniei.

3) Banca Reglementelor Internaționale să numească un comitet care să studieze modalitatea convertirii creditelor pe termen scurt acordate până acum Germaniei, în credite pe termen lung. Acest comitet denumit „Stillhaltekon-sortium“, va garanta Germaniei ca totalul creditelor pe termen scurt pe care străinătatea i le-a acordat, să nu scadă sub cifra actuală.

După cum se vede scrie „Currentul“ conferința de la Londra n'a soluționat decât în mod tran-

zitoriu criza din Germania. Chestiunea care se pune este dacă comitetul numit de Banca Reglementelor dela Basel va reuși în acțiunea care îi va fi încredințată.

Pentru că aci e vorba de o sumă de 4 miliarde mărci, pe care Germania o datorează străinătății.

Situația nu este de loc simplă, pentru că aceste 4 miliarde mărci (160 miliarde lei) Germania are a le plăti la un număr mare de bănci mari, mijlocii și mici din diferitele state creditoare, cari nu pot fi atât de ușor convinse la o atitudine comună.

Evident, marile institute financiare cari aparțin Angliei, Franței, Americii, Italiei și Belgiei vor consimți mai ușor să mențină creditele pe termen scurt acordate

Ceaiace s'a dovedit ca încercat

e bun. Aceasta se poate spune și despre cel mai bun din toate adausurile la cafea. Și de aci incolo va rămâne în fruntea adausurilor

Veritabil Franck cu râșnița de cafea

